

Maxime

Een maxime is een korte, puntige weergave van een levensinzicht. De term is een afkorting van 'maxima sententia', grootste gedachte. De raadgever probeert zijn 'grootste gedachte' onder woorden te brengen, in de hoop dat zijn toehoorders er wat aan hebben. Kenmerkend voor de maxime is dat hij rekening houdt met hoe mensen werkelijk zijn, hoe ze zich in feite gedragen en met elkaar omgaan. De maxime zet het volle licht op het menselijk tekort.

Grootmeester van de maxime is François de la Rochefoucauld, die zijn *'Maximes ou sentences morales'* publiceerde in 1664. Enkele voorbeelden:

- Het is gemakkelijker de ambten waardig te schijnen die men niet dan die men wel bekleedt.
- Alleen zij die gevaren hebben getrotseerd kunnen zeggen dat ze moedig zijn.
- Men spreekt gewoonlijk meer kwaad uit ijdelheid dan uit boosaardigheid.
- Wij doen beloften volgens onze hoop, en wij houden ze volgens onze vrees.
- Weinig mensen zijn wijs genoeg om nuttige kritiek te verkiezen boven valse lof.

De maxime heeft de vorm van een scherp inzicht dat we ter harte moeten nemen. Een maxime drukt een ongemakkelijke 'waarheid' uit. Het inzicht dat erin zit opgesloten valt niet licht, het is een ontmaskering van het gedroomde, gewenste leven. De maxime drukt de lezer met de neus op de feiten: zó is het leven van de mens - niet fraaier, niet beter.

Stappen

- 1 Kies een thema dat actueel is en dat je raakt, waar je bij betrokken bent.
- 2 Focus op ervaring, volgens de stappen van het socratisch gesprek:
 - a. verzamel concrete voorbeelden die in verband staan met dit thema;
 - b. kies één voorbeeld en verken dit, met name het 'hittepunt', het cruciale moment;
 - c. formuleer wat in dit moment aan de hand is (voelen, denken, doen);
 - d. wat laat dit voorbeeld zien over het thema?
- 3 Formuleer dan een inzicht over het thema op basis van wat onderzocht is:
 - a. een algemeen geldige stelling van maximaal drie zinnen;
 - b. met een observerend karakter;
 - c. zonder academische begrippen ;
 - d. zonder woordspelletjes, poëtisch taalgebruik of metaforen; ze dekken toe wat de lezer nu juist onder ogen moet zien.

Het Nieuwe Trivium B.V. - filosoferen in organisaties

- 4 Ga na of de tekst treffend is en ontuchttert. Alleen dan zet hij de lezer aan tot zelf observeren en zelf nadenken.
- 5 Besteed aandacht aan de eindredactie: welk woord kan worden gemist? Wat is de beste volgorde van de woorden?
- 6 Lees de maximes aan elkaar voor. Tot welke stelling of vraag nodigen zij uit voor een nog te voeren verder gesprek?

Literatuur

François de la Rochefoucauld : *Maximen* [1664]. Groningen, Historische Uitgeverij 2007.

